

SZARVASI ÚJSÁG

Hetilap, a társadalom, közgazdaság és irodalom köréből.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 6 frt. — kr.
Félévre 3 frt. — kr.
Negyedévre 1 frt. 50 kr.

Egyes szám ára 12 kr.

MEGJELENIK:

hetenként egyszer, **vasárnap.**

Az előfizetési pénzek, úgy a lap szellemi részét
illető közlemények a szerkesztőhöz Szarvasra
cizimzendők.

A nyílt-térben minden garmondsor díja 25 kr.

HIRDETÉSEK

jutányos áron vétetnek fel.

A hirdetések az „Árpád” irodalmi és nyom-
dai intézetbe küldendők.

Budapesten lapunk számára hirdetéseket el-
fogad Jaulusz Gyula Dorottya utca 11. sz. tovább
A. V. Goldberger, servitater 3. sz. alatt.

A társadalom jelszava.

A mai társadalom általában nem a szívvel dolgozik, mely percz alatt százszor lángra gerjed, s melynek olyan jó világa volt nálunk magyaroknál a hősi lovagkorban; hanem elmével, mely terveket sző, találmányokat gondol ki, nagy feladványait fejt meg a gyakorlati kérdéseknek, s győzedelmeskedni akarva a hatványozódó szükségletek szülte nyomoron, a természet minden tilkát, kincsét kizsákmányolni iparkodik.

Két rövid fogalomban foglalható össze e század óriási nagy változása: az érzelmek világát a rideg való váltotta fel.

Gyönyörűen éneklí a költő: „Éltünk ma próza. nincs mi felvigasztal; — Feledve a sok szép szerelmi, s honfidal. Lecsillapult már lázas érverésünk; Az után nézünk, a miből megélünk.”

Ez mai napság a népcsaládok életének karakterisztikája, a kor kívánalma. „A megélhetés” a jelszó.

És ez úgy lesz, hova tovább tért hódít magának az állami mindenhatóság eszméje. Ez sok teherrel jár.

Nekünk a nemzetek versenyében legnehezebb szerep jutott. — Ennek egyik oka, mert mi még a kora fiatalság idejét éljük, mint nemzet. Ezt a megjelölést nem mi állítjuk, csak utánmondjuk. A hallhatatlan Széchenyi mondá, hogy Magyarország lesz, mert nem az elvénhedt, hanem az ifju korban van. A mióta mondá, alig telt el pár évtized; ez nem számít a nemzetek életében s így ma is igaz. Másik oka, hogy szerepünk nehéz, mert fajunk kiválólag lelkesülési hajlamokkal bír. Ezek ellentétei s ellenségei a prózai életnek.

Azonban mentől nehezebb álláspontunk van, annál megnyugtatóbb lesz öntudatunk, hogy le bírtunk számolni ezen viszonyokkal is. Az unoka talán méltánylandja.

Az a nemzet, mely az érzelmek túláradásában világhírű nevét tudott kivívni magának, mely nem irtózott a halállal kaczerkodni századokon át, míg ő nyugatnak pajzsul szolgált kelet hordái ellen — az a nemzet, midőn a csendes műhelyekbe kell áttenni a békés tevékenységet, ügyefogyottnak nem mutathatja magát.

A nemzet élettényezőit meg kell barátkoztatni a gondolattal, hogy az álmos tétlenséget fel kell cserélnie a mindennapi jól beosztott munkával, ha azt nem akarja, hogy minden életerei kiszáradjanak.

Jól felosztott mindennapi munkát mondánk, mert azt csakugyan beigazolta már a tapasztalat, de támogatja az egyszerű számtan is, hogv bármely megfeszített munka, ha csak rövid időszakára terjed az évnék. az esztendő 365 napjára nem szolgáltathat elegendő megélhetési anyagot.

Az arany kalászokkal ékeskedő rónaságunk vidékén lakó nép bámulatos emberi erőt fejt ki, míg az áldást csűrök és gabonatarakba betakarítja. Ma már ezen munkához még zakatoló gőzgépek dühörgő kezeinek munkasegédlete is hozzájárul, de létképes vagyoni gyarapodást nem bír felmutatni, mert a legdúsabb aratás sem elegendő ahoz, hogy jólétet biztosítson; ha a munka csak bizonyos időközre szoríkozik — más időben pedig a munkaerő tunyaságban tepsed és dologtalanságra kárhoztatja magát.

A jólétnek, az ebből fakadó megelégedésnek első

postulátuma az, hogy minden egyes erő, mely a nemzeti szorgalom köztevékenységében faktorként szerepel — kivéve a vallási kulptusra és pihenésre szánt napokat — elvégezze minden napnak a munkáját. Legjobb utmutató a természet törvénye. Nemde a táplálkozás követelménye naponta ismétli magát? Egy napi táplálék nem eledendő 3 napra. Egy nyári időszak megfeszített munkájának keresménye nem fedezheti az évi szükségletet.

Ezért mondjuk ismételve és szünetlenül, hogy a földmivelő osztálynál meg kell honosítani a házi ipart, Különböző vidékek termelvényei kijelölik annah anyagát. Ennek felkarolása nélkül hazánkban maholnap beköszönt a végszükség

A kormány, legközelebb beilleszti a közigazgatási bizottságokba a gazdasági előadókat. Ezen reformtól sokat várunk, de bennult munka lesz minden törekvésük, ha a községek intelligenciája nem iparkodik hatni ez irányban.

S. S.

Csarnok.

Képek a természetből.

VII. B) A villanyosságról.

(Vége.)

Most pedig, miután láttuk a villanyosság két ellentétes módon való nyilvánulását, miután meggyőződünk azon ellen-és rokonszenvről, mellyel egymás irányában az egynemű és különemű villanyosságok viseltetnek: lássuk, min alapszik azon érdekes tűnemény, melyet oly esetben tapasztalhatni, midőn különemű villanyosságok egyesülnek. Ezen egyesülés

tudvalevőleg szikra alakjában történik, miért is az ilynemű fénytűnemény — legyen az még oly picziny, vagy még oly óriás — mindenkor villanyszikrák neveztetik. Nem kell azonban felednünk, hogy ezen egyesülés csak is akkor jár fénytűnemény kíséretében, ha a két különemű villanyosságot valamely közbeeső anyag, p. o. levegő, egymástól elválasztja, s ekként az egyesülésben akadályozza. Ahol ezen akadály nem merül fel, p. o. légüres térben, ott semmiféle fénytűnemény nem tapasztalható, ámbár a különemű villanyosságok egyesülése zavartalanul megtörténhet. S épen ezen körülmény magyarázza meg a villanyszikra lényegét, — miszerint e fénytűnemény ama hő által létesítetik, mely hőt a különemű villanyosságok roppant erővel is alig kifejezhető gyorsasággal történő egyesülése, illetőleg azon munka eredményezi, mely munka az egyesülést gátoló akadály legyőzésére szükséges.

Sokkal inkább felvilágosíthat azonban erről bennünket a villám. Mert, hogy maga a reitegett „isten-haragja“ sem más, mint villanyszikra — azt tudja minden iskolás. A villám keletkezése is ugyan olyan, mint a pecsétviaszrudból kicsaltszikré. De hát hogy lehetséges az? Hol van a levegőben az a pecsétviasz-rud hol a posztó darab? Miféle óriás végzi a dörzsölést? A nagy pecsétviaszrudat egy légréteg vagy felhő — a posztó-darabot egy más légréteg vagy felhő képviseli, és a szél azon óriás, ki a dörzsölést véghez viszi. Midőn a két légréteg egymáshoz dörzsölődik: bennök a villanyosság szétválasztása eszközöltetik. Tegyük fel, hogy a felső légréteg nemleges — ugy az alsó igenleges villanyossággal bír. Ha most egy ilyen igenleges villanyossággal terhelt felhő egy vidék fölött elvonul: a földben létező mindkét villanyosság közül a vele ellenkező neműt, tehát a nemlegest vonzani fogja s azért ezen nemleges villanyosság az igenlegeshez minél közelebb törekszik nyomulni s a földből messze kimagasló tárgyakban: tornyokban, fáknak, házakban foglal helyet. Minthogy azonban mind a felhő igelegés, mind a föld nemleges villanyossága kölcsönösen vonzzák egymást s néha e vonzódás oly erős, hogy képes a köztük levő akadályt, a levegő ellenállását, legyőzni: a különemű villanyosságok óriás villanyszikra alakjában egyesülnek, mi közben éghető anyagok meggyulladnak. Ily egyszerű magyarázata van azon fenséges tűneménynek, melyet régente a haragvó istenség büntető ostorának tartottak,

T Á R S A G

Harriett.

— Amerikai történet. —

Aranyozott bársony hintaszékén himbálózott a szőke fürtű, kis Harriet és sötétkék szemei a nyitott ablakon át kimerengtek az illatos kertbe. Furcsa gondolatok jártak gondör fejecskében. Nem bírta felfogni, hogy mit is akarhatott az a Jack, a mikor ma reggel hazakisérte a templomból. Azt mondta, hogy komolyan szeretne velem beszélni. Mi lehet az a komoly dolog? Miért is nem hallgattam meg? Most nem bántana ugy a kíváncsiság. Pedig nagyon, de nagyon szeretné tudni. Mert Jack nagyon derék legény, és mindig olyan jó volt hozzá. Mőd nélkül haragudott magára, hogy annyira megköltötte magát, hogy azt mondta neki: majd máskor most sietni kell, mert sok dolog vár rá otthon.

Ugy félig meddig sejtette, de nem merte magának

bevallani. E gondolatnál gyöngén elpirult. Ej, de majd megmondja holnap. E y napig csak kibírja. Nem öli meg a kíváncsiság, És ezzel könnyen felszökött helyéből.

Ekkor lépett be atyja, a dús gazdag mr. Hount.

Jó napot papa. Mit jelent az, hogy most jössz haza; máskor soha sem szoktál ilyenkor haza jönni.

— Komoly szóm van hozzád.

— Hozzám?

— Ugy van. Férfjhez fogsz menni, elég nagy vagy már arra.

— Igen papám.

— No ezt szeretem, mondá az öreg Hount, kitünő parthie. Három százezer dollár. Hja, az öreg Hount mindenhez ért.

— És aztán, mondá a leány gyöngéden atyához simulva, nem tudhatnám meg annak nevét, a kinek engem szánt?

— Tom Browu, akinek a napokban érkezik három

s melynek valódi nyitját csak XVIII. század közepe táján fedték fel. bár arról némi homályos sejtelemmel már korábban is bírának egyesek.

A villám természetesen messze túlhaladja ama szikrát melyet a megdörzsölt üveg vagy pecsétviasz-rudnál nyerünk; mindazáltal alkalmas készülékekkel az ember is képes akkora szikrát előidézni, mely egy ökröt is agyon üthet. Az ily készülékeket, melyekben a villanyosság dörzsölés útján létesítetik s a keletkező villanyosság tetszésszerűtlen mennyiségben összegyűjtetik: villanygépeknek hívják, melyek közül egyet, a legégyszerűbb szerkezettel bírót bemutatom a nyájas olvasónak; mielőtt azonban ezt tennem, még egyetmást előre kell bocsátanom.

Talán még emlékszel, nyájas olvasóm, első kísérletünkre midőn a parafa-dugasz darabkát selyemszára függesztettük fel. Miért függesztettük selyem- és mért nem másféle p. o. czerinaszára? Ez csak azért történt, mert ha cérnát használtunk volna, az a dugasznak pecsétviaszsal való érintkezése következtében már csak egynemű villanyosságát elvezette, s így további kísérletünk sikerre nem vezetett volna. Mert a villanyosságot némely testek jobban, mások kevésbé jól vezetik. Azon testeket, melyek az előbbi sajátsággal bírnak, mint p. o. a cérna vagy főként a fémek*) — azokat jó villanyvezetőknek, azokat ellenben, melyek, mint p. o. a selyem, vagy különösen az üveg, — száraz levegő stb. — a villanyosságot nagyon rosszul vagy épen alig számbavehető módon vezetik — azokat szigetelőknek nevezik. Az ily szigetelő testek nevüket azon körülménynek köszönik, melyszerint az ilyenekre függesztett testben székelő villanyosság, azon testből — hasonlóképen azzal az óceán távol szigetére száműzött emberhez — csak nagy ügyel-bajjal menekülhet. Itt egyszersmind felemlitem azt is, miért kelle oly szobában tennünk a kísérletet, melyben száraz a levegő hogy szikrátüreménynek lehessünk szemtanúi. Ha ugyanis nedves, vízgőzzel telt szobában hajtottuk végre a kísérletet — a nedves levegő — minthogy igen jó villanyvezető a szétválasztódó villanyosságokat azonnal elvezette s így természetesen a különemű villanyosságok sem létesülhetek volna.

*. Azért használnak a telegraphnál is fémhuzalokat.

nagy hajója a new-yorki kikötőbe. Az elébb irtuk alá a szerződést. Jó üzlet mondhatom. És mr. Hount mosolyogva dörzsölte nagy vörös kezeit.

Harriet ümmögni és köhécselni kezdett

— Mi bajod, leányom?

— Semmi. Csak azt hittem, hogy hogy semmi. — Nem tetszik egy kis friss sonka. ép az előbb hozta a Surah, mondhatom pompás.

Köszönöm, nem kell. Hanem én most megyek, te meg készülj, mert vőlegényed eljön vacsorára.

Harriet ismét maga maradt. Eszébe jutott a reggeli jelenet és most már nemcsak elpirult, hanem remegett is egész testében. Nem ismeri ugyan azt a Brownt, de érezte, hogy Jack különb legény. Mit csináljon? Atyjának engedelmességre kell, de nemcsak mert atyja, de mert az nem is tűr ellenmondást. Nehéz állapot. — Megint leült hıntaszékébe, ismét kimerengett a nyitott ablakon. Talán jön onnan egy mentő gondolat. Egyszerre egy különös sapkát pillantott meg a kerítés végiben. Mintha ezt már látta volna ma.

A szőke fürtű leány fölkel, felteszi széles karimájú kerti

Azon tényen, melyszerint a villanyosság elvezethető és összegyűjtendő: alapszik a fent érintett villanygép is. Maga a villanygép áll egy nagy, tengelye körül köszörűkő módjára forgatható üveg-korongból, mely egy vagy két hozzátapadó bőrvánkoshoz dörzsölődik. A dörzsölés következtében mind az üvegben, mind a bőrből külön-különemű villanyosság fejlődik. — Ha az üvegben igenleges, a bőrből nemleges. Hogy pedig e két villanyosság azonnal ne egyesülhessen, illetve a szétválasztás lehető legyen: úgy az üvegben, mint a bőrből fejlődő villanyosságot külön-külön jövezető fémhuzal segítségével más-más helyre elvezetjük s ha tetszik csupán egyiket, vagy ha tetszik mind a két féle villanyosságot külön-külön összegyűjtethetjük. E végre, hogy t. i. az egyik villanyosságot felfoghassuk és megtarthassuk, az ugynevezett gyűjtőgolyókat használják. A gyűjtőgolyó: egy fémgolyó, mely egy üveg oszlopon áll, az az el van szigetelve, hogy a benne összegyűjtött villanyosság egykönnyen el ne távozhassék, s azért benne száraz időben nagy mennyiségű villanyosság gyűjtendő össze. — Ennyit a villanygépről.

Most pedig még egyszer térjünk vissza ahhoz a másik, óriás géphez, melynek szikrája oly romboló hatást képes előidézni, hogy valóban semmi csodálni való sincs azon, miszerint kishitű emberek a villámokozójául valamely bosszu-álló földfeletti lényt tekintettek, s épen azért az ő szempontukból véve nagy istentelenséget követett el Franklin Benjámín, midőn 1752-ben a villámhárítóval felfogta a „büntető ostor” csapását. Ez a villámhárító pedig nem egyéb, mint egy jó vezető fém huzal, mely arra szolgál, hogy zivataros időben a léghen fejlődő villanyosságot folyton fölfogja s levezesse a földbe, és ekként az erőszakos kiegyenlítődést a két különemű villanyosság közt feleslegessé tegye. Már a villámhárító egymagában is nagyszerű és fölülte hasznos találmányt a villanyosság terén: mindazáltal az elméleti és gyakorlati terén egyaránt fontosabb találmányok számosan vannak, melyekről egyenként még csak ezután fogok röviden megemlékezni.

(VIII közlemény köv.)

Réthy Dezső

kalapját és lemegy a kertbe virágot szedni. Virágot csak szabad szedni még a menyasszonynak is.

Épen egy fakadó rózsabimbót szakajtott le, midőn a kerítés mögött egy férfhang valami régi néger dalt dudolt. Ki dalolhat itt? Csak szabad megnézni? Oda megy.

— Jó napot miss Harriet.

— Jó napot mr. Jack Blunt. Mit csinál maga itt?

— Magát lestem. Gondoltam, itt talán meghallgatja, a ma reggel akartam elmondani. Meghallgat most miss Harriet?

— Szívesen teuném, de nem szabad.

— Nem szabad. és miért?

— Mert menyasszony vagyok.

— Lehetetlen! És csak most mondja azt nekem. Ki a . . . a, de nem, ön nem fog nőül menni ahhoz a mihaszna emberhez. Nem engedem, nem tűröm, mert én megölöm.

— Csak csöndösen uram, mondá Harriet, miközbe arcza olyan piros lett, mint a pünkösdi rózsza. Atyám nem tűr ellenmondást. Aztán hát, miértis haragudnékön mr. Tom Brown.

— Miért, miért? Nem akarom, hogy ön miss Harriet azövé legyen és ha ön nem lesz az én feleségem, felgyujrom világot.

Novák Károly szarvasi tanító siremlékének leplezési ünnepélye.

F. hó 16-án kegyeletes ünnepély ment végbe a szarvasi újtemetőben. E nap délutánján lepleztetett le azon díszes sirkő, melyet főleg t. Szlovák Soma ur buzgólkodása folytán, a hálás szarvasi közönség Novák Károly volt ev. tanító sirján emelt. Az ünnepélyen szép számú közönség jelent meg kegyeletét leróni a közszeretetlenül élt tanító iránt, kinek sirját gyászoló családja, több kortársa s iskolás lányok csoportja vette körül. Az emlékkőre két koszorút s a sirra egyet családja hozott szép élővirágokból. A sirkert ünnepélyes csendjében az emlékkővel szemben fellépett egy kis emelvényre Opavsky Gábor hírlapíró által szállított ünnepi beszédet mondott, mely vigasztaló volt a családra s a jelenlevőkre mély hatást gyakorolt. A beszéd a következő volt:

„Tisztelt közönség!

E néma és csendes sirhalmok között a szomorúság és bánat ez országában — azért gyűltünk össze e kijelölt hant felett, hogy megemlékezzünk arról, ki életében annyiaktól szeretettet, mert sokak javán buzgón fáradozott; összegyűlekeztünk azért, hogy tanúi legyünk annak, mint áldozik az érdemnek a hálás kegyelet. —

— És honnan van az, hogy szemeinkben nem a bú könnye, de az öröm fénye sugározik? Talán érdemtelen vala könnyeinkre e sirban nyugovó férfiú? — Óh nem! —

Sirt a mi szívünk, sajgott ami lelkünk, midőn őt élte delén ragadta el körünkül a kérlelhetlen végezet; bánat és fájdalom lakozott és keserves jajkiáltás hangzott mily sokak szívében, midőn a tisztelt barát, a szeretett tanító, a jó férj s gondos atya örökre elbucszott szerettei köréből. És nem volt ir. mely enyhítené a fájdalmat, és nem vala vigasz, mely meggátolhatta volna az érette hulló könnyek árját.

De az idő gyógyító balzsama, ha nem is szüntette meg egészen, legalább csillapította bánatunkat s némileg kibékített minket azon szomorú gondolattal, hogy ő nincs többé; — és a vallás vigasztaló szava megtanította lelkünket, hogy nyugodjék meg az Úr szent akaratan.

És ön mr. Blunt csakugyan olyan nagyon haragszik arra a mr. Tom Brownra

— Ép oly nagyon, mint önt szeretem.

De papa azt mondta, hogy mr. Tom Brownnak három nagy hajója van a tengeren, a vagyona háromszázezer dollár, ön pedig...

— Én pedig szegény vagyok, ugy-e? No Harriet mondja csak egy szóval, hogy csak egy igen kicsit szeret, hogy nem banná, ha a feleségem lenne, és Jupiterre esküszöm, kijátszom azt a Tom Brownt.

Harriet nem szólt semmit. Jack pedig nyugtalanul várta a feleletet. A kerítés racoszatán át erősen a szeme közé nézett a lánynak, a kinek zavara láthatólag öregbedett. Harriet lesütötte szép szemeit és habozott. Végre remegő hangon mondá:

— Ha papa nem haragudnék meg, én bizony nem szeretnék annak a másiknak a felesége lenni.

— Köszönöm miss Harriet. Majd megmutatom hogy ha nekem nincs is annyi pénzem, mint annak a másiknak, azért itt — a homlokára mutatott — több van. És most isten önnel. Bizzék bennem.

Óh, hullottak e sirban pihenő férfiúért könnyek, hiszen im tömörülve állanak azok előttünk, hogy sok éven át hirdessék e férfiú áldott emlékezetét az utókornak; a kegyeletes hála, a szeretet összegyűjté ama hulló könnyeket s e díszes emlékkő képében állította e hantok fölé, — hogy ezen oszlop emlékeztessen mindeneket az ő érdemeire, az ő szeretetére, az ő odaadására, melylyel hivatása, barátai és családja irányában viseltetett egész életén át.

Óh ha lehetne a boldogultak szellemeinek lepillantaniok gyarló földünkre; ha az üdvözültek az égiek honából láthatnák jelen kegyeletes cselekményünket: akkor bizonyára e nyugovó férfiúnak lelke mennyei örömmel telten szállana az égi Atyához:

„Végtelen vagy, Uram, jóságadban. hogy oly igen szeretted méltatlan szolgálodat; óh áldd meg legszentebb áldásoddal azokat, kik nevemnek emléket állítva hirdetik a Te dicsőségét.”

Igen, az Úr dicsőségét hirdetik azok, kik buzgólkodtak az emlékkő felállításán. Hiszen a szeretet, a hála emelte azt; a kiben pedig szeretet és hála lakozik az érdem, a jellem, a jóltevő irányában: ez által az Úr jóságát dicsőíti, ki őt javunkra adta s bölcs rendelése szerint közöttünk tartotta.

S emellett az, ki más érdemeinek oszlopot emel, saját érdemeiről ad bizonyosságot; mert az érdemet csak az érdemes kész elismerni s hervadhatlan babérral koszoruzni.

És ime, onnan ered jelen örömünk, hogy a hála, a becsülés nem feledkezett meg az érdemről, mint ez oly igen gyakran történik. Mindjárt ez érdemes férfiú elhunytá után a nagy szomorúság első napjaiban felébredt tisztelői szívében az óhaj, sirhantját valamely díszesebb, tartósabb emlékoszloppal jelölni meg; a becsülés a hála gyűjté a szeretet adományait s nagyobbrészt eme adományok által az óhaj teljesült, testté lett, s halála 8-dik évfordulóján a szeretet, a kegyelet im feldiszipette sirját.

Porladó férfiú!

Legyen kedves előtted hálás tisztelőidnek e buzgalma, kik oly igen érzik, kik oly nagyon tudják, hogy áldásos életednek nem szakadt vege a csendes sir ölében, hanem élsz közöttük. élsz szíveikben. Legyen ez oszlop szeretetök záloga. Legyen ez oszlop annak hirdetője, hogy az érdem iránti elismerés, hogy az igazi hála még nem aludt ki mindenkinek

Jack távozott. Harriet. egy darabig még a kertben sétált, aztán fölsetett szobájába és a fölött gondolkodott, hogy ugyan milehet az, a mivel Jack kijátszta atya tervét.

Egy pár óra telt el, Egyszerre belép mr. Hount sötét mogorva arczzal, és föl-alá jár a szobában. Harriet aggodalmasan tekint reá és aztán félénken kérdezi, hogy mitörtént hogy oly haragos.

— Nem lesz semmi abból az üzletből. — mondá haragosan.

— Milyikből?

— A mr. Tom Brownnal. Most jött a hír, hogy tönkre van téve? három hajója elsülyedt.

Harriet föllélekzett, sejteni kezdte, mi van a dologban. Ha már így van a dolog, gondolá magában, jó lesz, ha ő is segít valamit. Elkezdte dicsérni Jackot, hogy az milyen derek szorgalmas fiú, és ha csakugyan elsülyedt a három hajó talán megkellene írni mr. Tom Brownnak hogy a papa véghetetlenül sajnálja ugyan, de most már a lakodalomból nem lehet semmi

Igazad van leányom, mondá mr. Hount. És rögtön megírta a lemondó levelet, és el is küldte.

sziveből; legyen annak hirdetője, hogy ki mások javáért élt, fáradott; ki sokak lelkét az igazság megismeréséhez vezette: annak emlékezete, mint a csillagok az ég boltozatján, fénylik embertársai lelkében.

Te pedig, néma bár, megis oly sokat jelentő emlékkő, állj sokáig. — sokáig szilárdul.

Az idő vasfoga, az enyészet romboló hatalma hosszú időkön át ne diadalmaskodhassék fölötted; hirdesd néma ajkiddal a világnak, hogy él Novák Károly áldott emlékezete, hogy élni fog sziveinkben mindenkoron.

* * *

Ez az első eset Szarvason, hogy tanítónak siremlék emeltek, pedig sokan vannak akik a Pantheonba beillenek, de emléköket, fájdalom, a feledés fátyola takarja.

A sírkő Rosenbaum J. üzletéből való B. Csabáról, aki azt a szelvény iránti tekintetből olcsóbban szállította, mint más hasonló minőségű sírköveket. Ez még ajánlható a közönség figyelmébe.

A siremlék egy öl magas fél obelisz, porosz gránit, felírta egy szomorú füz alatt: Novák Károly sz. 1824. † 1874. tanító 30 évig. Lent: Jó tanítójuknak a szerető tanítványok.

H I R E K.

(Pánszláv agitátor) mint hitszónok — Szarvason. Orgovány, az eperjesi akademiáról panszláv üzelméi miatt kitiltott theologus, közelébb a szarvasi ev. templomban magyar egyházi beszédet tartott. Mindenesetre nagy tapintat (vagy talán dédelgetés volt?) az ifjú panszláv-óriás illetén szerepeltetése épen nálunk, hol a meg-megújuló kísérletek dacára sem találunk alkalmas talajra a panszláv törekvések.

— (Mit üzen) Kossuth Lajos a magyar népnek? Ily című könyv paradizott a szarvasi gymn. III. osztlányának könyvtárában; pedig e könyv tudvalevőleg alféle ravasz kortes-irat, mely épen ellenkezőjét tartalmazza annak amit címe ígér. Szerzője Tóvölgyi Titusz, — s illetve az a pár kortes bankó, a mi érte fizettetett. Hogy, hogynem: e körülmény tudtára jött a „Függetlenség“ valamelyik szemfüles mun-

Mily nagy volt azonban meglepetése, midőn alig a szolga eltávozása után, egy levelet kapott, melyben mr. Tom Brown értesíti mr. Hountot, hogy sajnálja ugyan, de maga is be fogja látni, hogy midőn a chicagói nagy bukások mr. Hountot annyira belerántották, és a megkötendő üzlet feltételei megsemmisültek, ő sem köteles szavának állni, az eddigi megállapodásokat semmiseneknek tekinti, és már más menyasszony után nézett.

— Ez már még is sok, — kiáltott fel mr. Hount bosszusan, ő megy tönkre és most nekem költi rossz híremet. Ez már mégis sok!

Harriet, ki gyorsan megértette az egész dolgot, csön-desíteni igyekezett atyját, midőn belépett Jack és szemével intett a leánynak.

Képzeld csak mr. Hount. — kezdé, valami Tom Brown, hogy a maga vesztességét palástolja, azt híreszteli minden felé, hogy ön tönkrement, mert egy chicagói ház, ahol ön nagyon érdekelve volt, megbukott. De én körmire koppintottam az urnak, mert kimutattam, hogy az a hír merő hazugság. Annak a chicagói haznak tulajdonosa az én nagybátyám a ki ebben a levélben épen most értesít, hogy nagy üzletét átadja ne em.

katársának, ki nem késelt e tapintatlanság ellen felszólalni, — s most olvassuk, hogy a könyv eltávolítása végre megtörtént. Ezekből úgy látszik, hogy az iskolai osztálykönyvtárak darabjainak beszerzése körül semmiféle előleges kritika sem gyakoroltatik, amit pedig joggal elvárnánk.

— (Főútczánk) kikövezéséhez az állam, mint az egy közelebbi ministeri leiratban tudatva lett: 5000 frttal hajlandó hozzájárulni. Ez ügyben azonban mindeddig nem hozatott végleges határozat; de remélhető, hogy e rég felszinen levő életrevaló terv a közel jövőben tényé válik.

— (A kisdedovoda) növendékei zászlósan, vig énekszóval gyakran kirándulnak a füzes erdőbe. A kis csapat élénk ki- s bevonulása érdekes látványt képez, s mi csak helyesülhetjük az ovodavezető ur ezen intézkedését, miáltal a kisdetek testi fejlődése nagyban előmozdítatik.

— (Uj orvostudor.) Elefánt József ur, városunkból, közelébb tette le a budapesti egyetemen az orvostudori szigorlatokat, s mint községi orvos már is alkalmazást nyert Tószegen, Torontálmegyében.

— (Megürült) végrehajtói állomás. Frankó Gyula szarvasi kir. járáshírosági végrehajtó más állásba lépven, végrehajtói hivataláról a napokban lemondott. E szerint ez állomás betöltésére mielőbb pályázat fog hirdettetni.

— (Fenyegető) villámcsapások érték városunk területét f. hó 17-én. Egy villámcsapás a többek közt a gr. Bolza Antal kastélya előtti akáczfák egyikébe csapott, annak kergét fély lehánva a törzsről. Egyéb baj nem történt.

— (A folyóévi) katonai loállítás és szemle vizsgán városunk területén talált löösszeirási eredménye a következő. Mén 537, herélt 924, kanca 1701, összvesen 3252 db. s ezekből katonai szolgálatra végkép alkalmatlan 2676 db. ez idő szerint alkalmatlan 40. Hadi szolgálatra alkalmasak közül találtatott 137 háta, hámos 399 drb; megjegyzendő azonban, hogy az 1 éves csikók a fennebbi számokba nem lettek bevéve.

— (A pozsonyi) panszláv társaságról a Felv. Nemzetőr a következő észleleteket írja: A titkos társaság már a mult évhen alakult, lappangását az igazgatóhoz címzett anonym levél fedezte fel. A társaság tagjainak száma 19, elnöke: Makoviczky Péter, alelnök: Maróthy Lajos, pénztárnok: Makoviczky Milos, ellenőr: Braxatorisz Márton. Az első és a

Harriet nagy szemeket meresztett, az öreg Hount, pedig mosolyogni kezdett.

— Ön derék ember mr. Blunt. mondá, ön tetszik nekem.

— Mr. Hount, én pedig tisztelettel megkérném a leánya kezét.

— Mit szólsz hozzá Harriet?

Harriet nem szólt semmit, hanem atyja nyakába borult azután pedig némán nyujtá kezét Jacknak.

A jegyző hamar kéznél volt és a szerződést aláírták. Mikor pedig hazatértek a templomból és Jack, boldogan atkarolta kis feleségét, nevetve beszélte el, hogy a hajókat ő sülyesztette el, mr. Hountot is ő tette tönkre — a levélpapíroson.

— Nagy kopé vagy, még szerencsés ember lesz belőled, mondá az öreg Hount.

— Hisz már úgy is nagyon boldog vagyok

harmadik VII, a második és a negyedik VIII. gymnas. oszt. tanulók. A theológusokról hallgat a krónika, pedig azok kebelében is van organizált „felső tábla.” A titkos társulat gyűléseit éjnek idején tartotta, felváltva különféle helyeken. Így kétszer, sőt talán többször is dr. Mudron ügyvéd lakásán; kétszer a Spechtenhauser-féle korcsmában, majd a társulat tagjainak lakásán, többi közt a szárazvám utcza 3. számú házban is. — Az iratokat, könyveket nem sikerült a vizsgáló bizottságnak felfedezni. — Mi úgy vélekedünk, hogy ezek a nevezett herberg-adók valamelyikénél vannak elrejtve és kérjük, hogy a pozsonyi érdekes rendőrségnek nem akad-e tenni valója a titkos társulatokat rejtegető herbergeken. Jellemző az a makacs tagadás, melyet e titkos társulat tagjai a vizsgáló bizottsággal szemben tanusítottak: megvetést érdemlő erkölcsi romlottságuk, midőn például helyeselték a hazudozást (Ignatieff csemetéi), hogyha társaikon nevelik elhallgatásával segíthetnek. A kicsapott főczinkosok ezek: Makoviczky Péter, Kutlik Tódor, Bodiczky Cyrill Daxner és Paulinyi. A lyceumból önként távozott: Molitórisz Cyril. Vétségükhöz képest megfenyítették: Braxatorisz Márton, Maróthy Lajos, Makoviczky Milos, Mudron Vladimir, Izsák János, Krizsan Zsiga. Kuchta Lajos, Rohacsek, Mudron János, Roy, Markovics Makoviczky Dusan és Pióko Iván.

— (L o a v a t á s i b i z o t t s á g o k.) A megyei alispán a loállítás bizottságokat f. évre következőleg alakította meg: 1. A békési járási 36-ik számú polgári bizottság (állítás hely Békés), elnök: Wieland János békési, becslők: Koszta Sándor és Jantyk Mihály békési és Megele Bertalan m. berényi, állatorvos: Roscher János békési lakosok. 2. gyomai járási 281. számú polgári bizottság (állítás hely Gyoma) elnök: Kherindl György gyomai, becslők: Szerető Imre és Szabó Gábor gyomai. és Timár István Pál bíró endrődi, állatorvos; Kúchió Dávid gyomai lakosok. 3. A csabai járási 43-ik számú polgári bizottság (állítás hely B-Csaba) elnök: Simay Lajos csabai, becslők: Fejér Béla Rimler Pál és Lepény Pál, állatorvos: Bajcsi János b. csabai lakosok. 4. A gyulai járási és B-Gyula városi 99-ik számú polgári bizottság (állítás hely B.-Gyula) elnök: Szekér Gyula gy.-várii, becslők: Szabó Pál, Lukács Károly és Szabados József állatorvos Petrovits János gyulai lakosok. 5. Az orosházi járási 66-ik számú polgári bizottság (állítás hely Orosháza) elnök: Székacs István orosházai, becslők Kilián Gyula, Bokor Mihály és Rácz Ferenc állatorvos: Kunos János orosházai lakosok. 6. A szarvasi járási 61. számú polgári bizottság (állítás hely Szarvas) elnök: Konez Zsigmond szarvasi, becslők: Melich Marton, Janurik János és Ponyiczki Máté, állatorvos: Kristoffy János szarvasi lakosok. 7. A szeghalmi járási 41-ik számú polgári bizottság (állítás hely K. Ladány) elnök: Fejér Imre k.-ladányi, becslők: Péter András szeghalmi, Kis György vésztői és Szekeres Pál (volt bíró) szeghalmi, állatorvos: Rescher János békési lakosok.

— (A z u j o n c z á l l i t á s) megyénkben befejezték; az orosházi járás kivételével, ahol a közös hadsereg jutaléka sem került ki, mindenütt kielégítő eredménnyel. Gyomán a közös hadseregbe soroztatott 48, a póttartalékba 5 és a honvédségbe 9 egyén. Szarvason a rendes hadseregbe 110, a póttartalékba 11, a honvédséghez 20 egyén. Orosházán a rendes hadseregbe soroztak 116-ot. Csabán a közös hadseregbe soroztatott 81, a póttartalékba 8 és a honvédséghez 39 egyén.

— (S z a r v a s i) fiu, mint pánszláv agitátor. Az eperjesi jogakadémiáról közelébb, két joghallgató pánszláv üzelmek miatt kizáratott. Ezeknek egyike, Orgovány, szarvasi illető-

ségű egyén. Ez ügyre vonatkozólag a következőket írhatjuk: E tanév elején iratkozott be a kollégiumi jogakadémiába a pozsonyi theologiai pánszlávok két küldötte. A tanév elejétől kezdve jogász collegáikkal nem érintkeztek, hanem a tanítóképző intézet tótajku növendékeivel. Ez a tény, valamint viseletük is jogász társaiban gyanút ébresztett. Miután hosszas megfigyelésük alatt meggyőződtek arról, hogy e két küldött a eperjesi kollégiumi tanulóság, de különösen a tanítójelöltek közt terjeszti magyarellenes elveit, testületi határozat következtében kizárták maguk közül s egyszersmind közölték ezt a tanári karral is. A tanári kar alapos vizsgálatot indított, s minthogy a vizsgálat eredménye az illetőkre nézve terhelvő volt, elhatározta az egyiket, névszerint Márkust, az akadémiából kizárni. Ezzel az ifjuság azonban nem volt megelégedve s tovább is szemmel tartotta a még ott maradt pánszláv küldöttet. Elégge terhelő adatokat szereztek később s újólág felléptek panaszuikkal. Hazafias fellépésüknek azon eredménye lett, hogy a másik küldöttet Orgoványt is kizárták a kollégium más 6 tanítójelöltjével együtt. A kizártaknál megtalálták többet közt azt a két levelet is, melyeknek egyikében a bécsi pánszláv egyesület buzdítja őket tevékenységre, másikában pedig tanácsolják, hogy segélyért a „Nar. Nov”hoz forduljanak. Állitólág a bécsi pánszláv egyesület 50 frtot, a „Nar. Nov,” pedig 15 frtot küldött nekik, mikor kizáratásukról értesült.

— (A r i n g s z i n h á z) föl nem ismert halottai. A leégett romok alól sok oly holttest került elő, melyet számos ismertető jeltől fel lehetett volna ugyan ismerni, de senki sem tudakozódott utánok. Tíz női holttest van jelenleg is, a melynek sorsával senki sem törődött. A bécsi rendőrség még egyszer teszi közhírré a 10 női személyre vonatkozó jeleket hogy kilétüket megállapíthassa.

— (A t e l e f o n t) Angolországban legutóbb állami kezelés alá vették. Az angol kormány követte ugyanis a németek példáját s nem adott magánosoknak engedélyt ily vezetékek fellállítására, hanem saját maga fogja az üzletet a három megye királyság minden nagyobb városában ellátani. A telefon ügyet a posta igazgatás hatáskörébe osztották be. Egyelőre tíz nagy várost vontak be telefonhálózattal.

Tarkaságok.

— Mi az aspis? — kérdé egy anya leánya udvarlójától, ki természetbuvár volt.

— „Rendesen kigyó; rendkívüli esetben pedig anyós.” Természetes, hogy kosarat kapott a tudományos feleletért.

— Kérem a jegyeket — mondja a konduktor.

Egyik utas keresi, de nem találja, káromkodni kezd míg végre megleli és átnyújtja.

— Uram, ha így káromkodik — szól a jegyszedő, vizsgálva a jegyet, úgy hamarabb jut a pokolba jegyével, mint haza.

— Se baj! felel az utas, van retour jegyem is.

Árverési hirdetés.

Közhirre tétetik : miszerint Dóczi Julia végrehajthatónak — Farkas Sándorné öcsödi lakos végrehajtást szenvedő elleni 19 frt s jár. iránti ügyében a b. gyulai kir. Törvényszék területén Öcsöd községében a 147 szű tjkben (148 149) hrsza. jegyzett végrehajtást szenvedő tulajdonához tartozó ház és beltelekre a szarvasi kir. jbiróság mint tlkvi hatóság az árverést elrendelte, azt Öcsöd község házához 1882 évi május hó 26-ik napjának d. e. 9 órájára kitűzte. A kikiáltási ár leendő a becsár : 400 frt, melyből 40 frt bánatpénzül teendő le. Kelt Szarvason a kir. jbiróság tlkvi osztályánál 1882, évi márczius hó 21-én

Potoczky Elek
kir. aljbiró.

Marcsek György ur-
nak

Morgó-utczában levő

háza

folyó évi juliushó 1-étől

bérbe kiadó

esetleg örök áron is eladó.

Üzlethehelyiség
változtatás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, miszerint

könyv, papir és diszmű

kereskedésemet

a nagyutczai Bent-féle házból

a **Bagi örökösök házába**

(nagytemplom és tuzok utca sarkán)

helyeztem át.

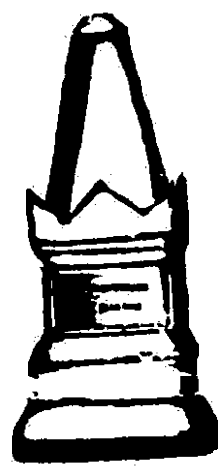
A t. közönség becses

pártfogását kérve,

maradok tisztelettel

Sámuel Adolf.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni,

miszerint a b. csabai kir. kerületben levő

Sirkövek elárusításával Szarvas és vidékére nézve ELEFANT PÁL szarvasi kereskedő urat biztam meg, ki azokat gyári áron fogja elárusítani.

Megjegyzem itt, hogy ugy minőség, mint ár tekintetében üzletem kiállja a versenyt bármely más czéggel.

A t. közönség becses pártfogását kéri

Rozenbaum J.